

Viiden tähden keskusta

OHJELMASUUNNITELMA

29.5.2023

Sisällysluettelo

1 Ohjelman yleiskuvaus.....	3
1.1 Ohjelman lyhyt kuvaus.....	4
1.2 Ohjelman tausta ja strategiset lähtökohdat.....	5
1.3 Perustelut kehitysohjelman ja ohjelmajohtamisen tarpeelle.....	8
1.4 Kehittämiskonsepti ja teemakokonaisuudet.....	9
1.5 Viiden tähden keskustan vuosikello ja päätösprosessit.....	12
2 Ohjelman sidosryhmät.....	12
3 Ohjelman hyötytavoitteet ja vaikutukset sekä niihin liittyvät mittarit.....	14
4 Ohjelman eteneminen ja tarvittavat resurssit.....	16
4.1 Ohjelman eteneminen.....	16
4.2 Resurssit.....	19
5 Kustannukset ja rahoitus.....	20
6 Ohjelman organisaatio ja vastuut.....	22
6.1 Ohjelman omistaja.....	22
6.2 Ohjelman ohjausryhmä.....	22
6.3 Ohjelmajohtaja.....	24
6.4 Ohjelmatoimisto.....	25
6.5 Ohjelman projektien organisaatio.....	26
6.6 Ohjelman yhteistyökumppaneiden vastuut, roolit ja valtuudet.....	26
7 Markkinointi ja viestintä.....	26
8 Riskit.....	27
8.1 Riskien hallinnan käytännöt ohjelmassa.....	27
8.2 Suurimmat riskit ja niiden toimenpidesuunnitelmat.....	27
9 Ohjelmajohtamisen käytännöt.....	28
9.1 Raportointi ja ohjaus.....	28
9.2 Laadunvarmistus.....	29
10 Muutoksen johtaminen ja hyötyjen varmistaminen.....	29
11 Ohjelman ulkoiset riippuvuudet ja yhteydet.....	29
12 Ohjelmasuunnitelman liitteet.....	30

1 OHJELMAN YLEISKUVAUS

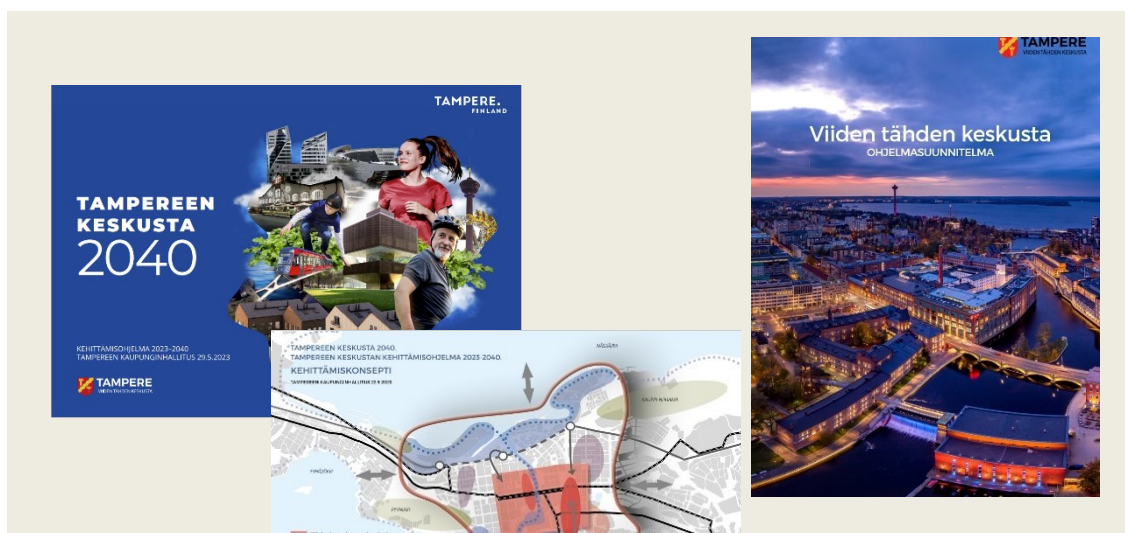
Viiden tähden keskusta -kehitysohjelma koordinoi ja edistää Tampereen keskustan uudistamista kaupunkistrategiaa toteuttaen. Kehitysohjelma on koko ohjelmaa, sen toimintaa, organisaatiota sekä kehittämiseen liittyviä dokumentteja yhdistävä käsite. Myöhemmin ohjelmasuunnitelmassa käytetty ”Viiden tähden keskusta kehittämisohjelma” tarkoittaa kaupunginhallituksen hyväksymää keskustan kehittämisen toimintasuunnitelmaa (kuva 1), joka on laadittu ensimmäisen kerran vuonna 2011 eli ennen ohjelmajohtamisen käyttöönottoa. Uusin päivitys kehittämisohjelmaan on tehty vuonna 2023.

Kehittämisohjelma ja ohjelmasuunnitelma täydentävät toisiaan. Ohjelmasuunnitelman ensisijainen tarkoitus on dokumentoida ohjelman lähtökohdat, keskeiset tavoitteet sekä päätöksentekojä seurantaprosessit. Lisäksi ohjelmasuunnitelmassa kuvataan karkean tason toimenpidesuunnitelma ohjelman toteutukselle.

Kehittämisohjelma puolestaan on kattava kokonaisnäkemys siitä, miten Tampereen keskustaa tulisi uudistaa. Kehittämisohjelmassa kuvataan muun muassa keskustan kehittämisen visio, konsepti ja tavoitteet sekä toimenpiteet tuleville vuosikymmenille. Se käsittelee kaupunkirakennetta, -kuvaa, -elämää ja -kulttuuria ja kattaa näiden teemojen tarkemmat toimenpiteet ja aikataulun. Ohjelmasuunnitelmassa on esitetty tiiviisti ne osa-alueet, jotka on jo kuvattu tarkemmin ja laajemmin keskustan kehittämisohjelmassa.

Keskustan kehittämisohjelmaa on päivitetty vuosina 2013, 2015, 2017, 2018 ja 2023. Kehittämisohjelman päivitys hyväksytään kaupunginhallituksessa samanaikaisesti Viiden tähden keskusta -kehitysohjelman tilannekatsauksen ja ohjelmasuunnitelman kanssa.

Tampereen keskustaa kehittämällä vastataan kaupungin kasvuun ja saadaan aikaan entistä houkuttelevampi ja miellyttävämpi kaupunkikeskusta niin asukkaille, yrityksille, työntekijöille kuin matkailijoille. Suunnitelmallinen ja pitkäjänteinen toimintatapa tekee Tampereesta luotettavan kumppanin yksityisille toimijoille, kannustaa sekä luo uskottavan näkymän sijoittajille sekä uudelle liiketoiminnalle.

Kuva 1. Viiden tähden keskustan kehittämisohjelma ja ohjelmasuunnitelma muodostavat kokonaisuuden.

Viiden tähden keskusta -kehitysohjelman tavoitteisto on uudistettu kevään 2022 tilannekatsauksen yhteydessä vastaamaan 2022–2025 kaupunkistrategiaa Tekemisen kaupunki. Tavoitteisto on päivitetty ohjelmasuunnitelmaan sekä kehittämisohjelmaan.

1.1 Ohjelman lyhyt kuvaus

Viiden tähden keskusta -kehitysohjelma koordinoi keskustan kehittämisen kokonaisuutta; kaupunkiympäristön kehittämistavoitteita ja -toimenpiteitä. Kehitysohjelman tarkempi sisältö, visio ja tavoitteet kuvataan kehittämisohjelmassa, joka päivitetään strategiakausittain. Se valmistellaan laajassa yhteistyössä muun kaupunkiorganisaation ja sidosryhmien kanssa. Kehittämistä ohjelmoidaan noin viideksitoista vuodeksi eteenpäin ja tarkempi aikataulutus tehdään noin viiden vuoden aikajänteellä. Aikataulutus kuvataan Kehittämisohjelman liitteenä olevassa hankekokonaisuuden kuvauksessa, jota seurataan ja päivitetään tarvittaessa vuosittain.

Kehitysohjelman toimenpidekokonaisuudet ovat kaupunki- ja toimintaympäristön asiakokonaisuuksia ja roadmapissa sekä hankekokonaisuuden kuvauksessa esitetään kulloinkin ajankohtaiset hankkeet. Hanke tarkoittaa kehitysohjelmassa erikseen ohjelmoitua ja budjetoitua kokonaisuutta, jonka koordinoinnin päävastuu on Viiden tähden keskusta -kehitysohjelmalla, ideasta toimintaan asti. Kokonaisvastuu tarkoittaa käytännössä sitä, että kehitysohjelma koordinoi kokonaisuuden etenemistä ja vastaa mm. ulkopuolisten rahoittajien, sijoittajien, rakennuttajien ja muiden toteutustahojen kanssa neuvottelemisesta ja sopimusten valmistelusta kaupungin päätöksentekoprosesseihin.

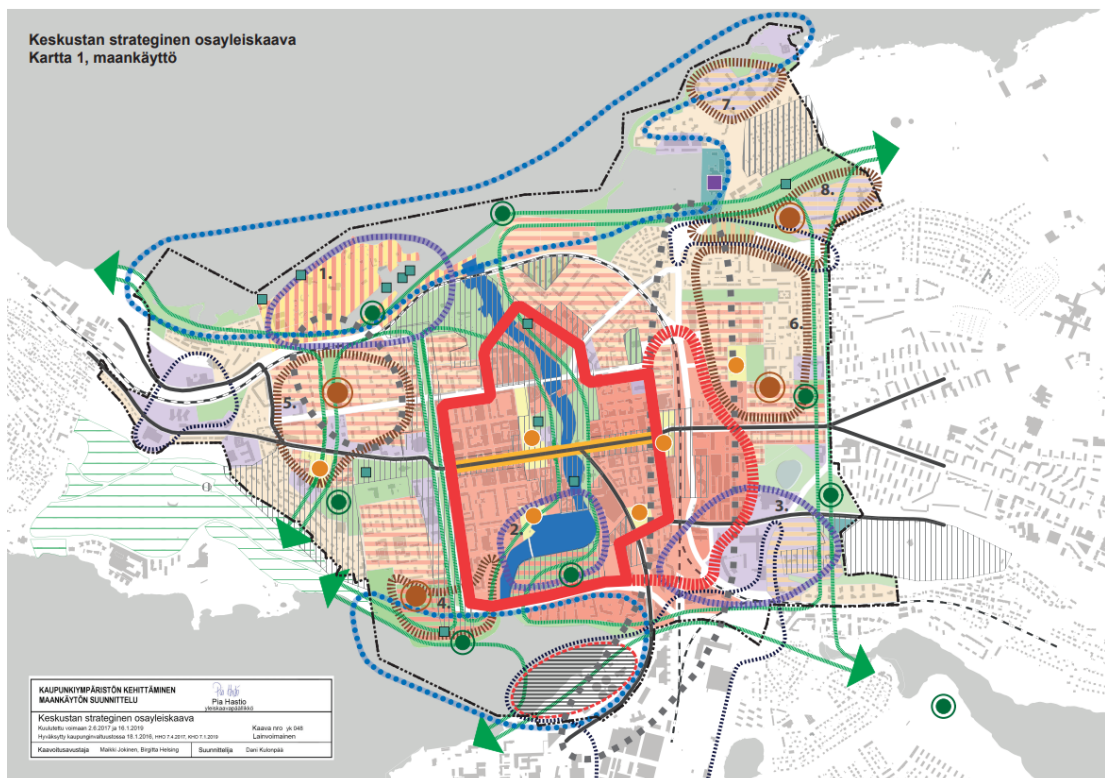

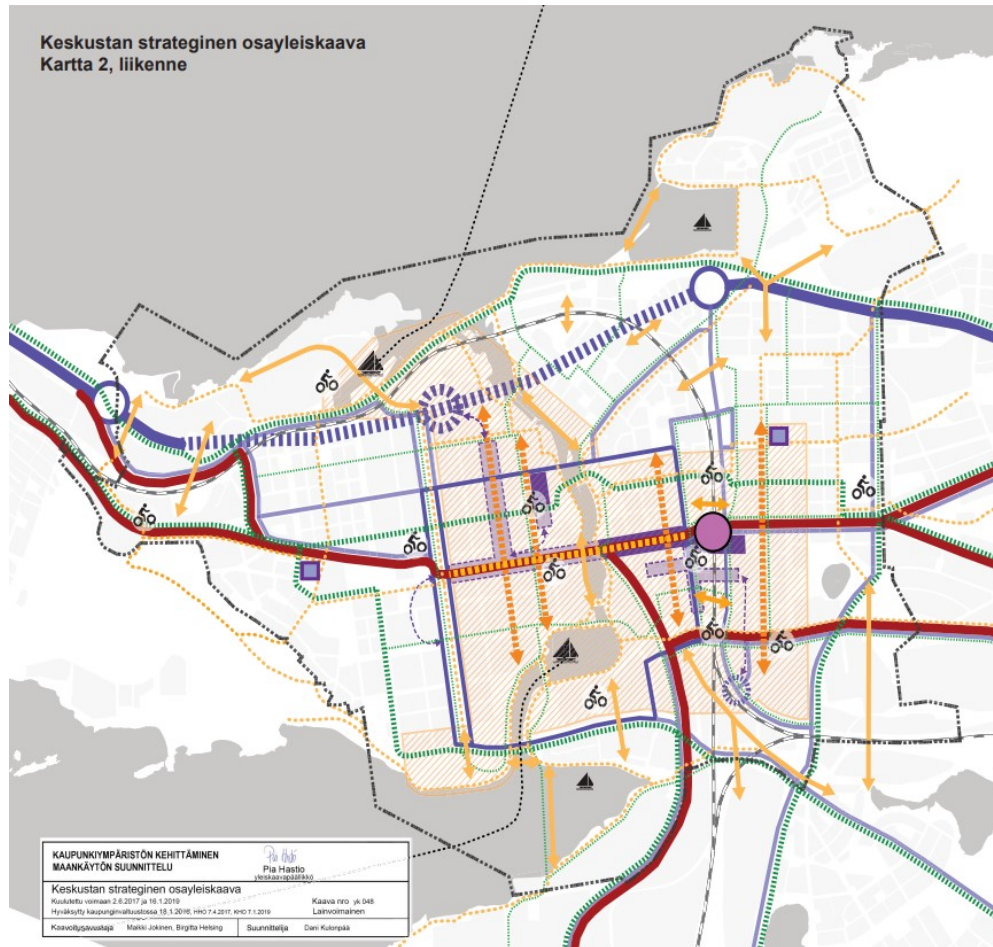
Kuva 2. Viiden tähden keskusta -kehitysohjelman aluerajaus keltaisella ja vaikutusalue.

1.2 Ohjelman tausta ja strategiset lähtökohdat

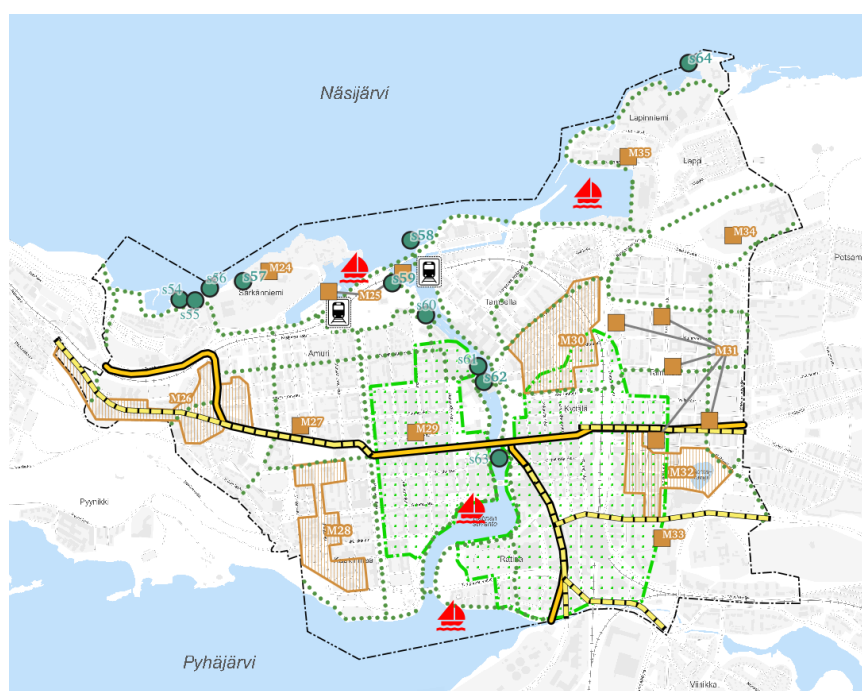
Tampereen keskusta sijaitsee kannaksella, kahden järven välissä. Maantieteelliset rajoitteet ja kaupungin nopea kasvu huomioiden Tampereen keskustaa on ollut tarve kehittää oikea-aikaisesti, laajana suunnitelmallisena kokonaisuutena erilaiset strategiset lähtökohdat, tavoitteet ja tarpeet huomioiden. Keskustan kehittämisellä vaikutetaan vahvasti myös Tampereen imagoon ja kilpailukykyyn. Keskusta on Tampereelle alueena merkittävä vetovoimatekijä ja käyntikortti.

Tampereen keskustan kehittämisohjelma 2040 ja keskustan strateginen osayleiskaava ovat toisiinsa kiinteästi liittyviä suunnitelma-asiakirjoja. Niillä on sama aluerajaus ja yhteiset tavoitteet.

Kuvat 3 ja 4. Voimassa oleva keskustan strateginen osayleiskaava on esitetty kahdella kartalla, joista toisessa on esitetty maankäyttöön ja toisessa liikenteeseen liittyvät kehittämistavoitteet. Tarkempi osayleiskaavan esittely on Tampereen kaupungin [verkkosivuilla](#).

Kuva 5. Kantakaupungin vaiheleiskaava 2021–2025 luonnos. Yhdyskuntalautakunta (7.3.2023 69 §) hyväksyi luonnoksen ja muun valmisteluaineiston asetettavaksi nähtäville mielipiteitä varten 9.3.–11.4.2023 väliseksi ajaksi. Vaiheleiskaavalla tarkennetaan keskustan strategista osayleiskaavaa tiettyjen teemojen (ilmastonmuutokseen sopeutuminen ja viherympäristön kehittäminen) osalta.

Monilla keskustan kehitysohjelman ja siihen liittyvän strategisen osayleiskaavan tavoitteilla ja sisällöillä on yhteys Tampereen kaupunkiseudun seudullisiin, Pirkanmaan maakunnallisiin ja myös Suomen valtion kansallisen aluepolitiikan tavoitteisiin. Kahdeksan kunnan yhteinen Tampereen kaupunkiseudun rakennesuunnitelma 2040 asettaa Tampereen keskustalle merkittäviä laskennallisia tavoitteita: asunnot 20 000 ihmiselle ja 13 000 uutta työpaikkaa. Liiton maakuntasuunnitelmat, maakuntakaavat ja maakuntaohjelmat painottavat Tampereen asemaa Suomen kasvukäytävän toisena metropolialueena, jonka vaikutukset säteilevät ympäri maakuntaa ja eteläistä Suomea.

Tampereen strategian 2030 mukaan Tekemisen kaupungissa korostuvat sekä yksilöt että yhdessä tekeminen. Kaupungin roolina on luoda mahdollisuuksia, toimia yhteisen tekemisen alustana sekä tukea jokaisen kaupunkilaisen yhdenvertaisia edellytyksiä toteuttaa itseään. Viiden tähden keskusta-kehittämishjelma edistää kaupunkistrategian toteutumista kaupungin ytimessä ja sillä onkin keskeinen rooli kaupungin strategian toteuttamisessa. Kehitysohjelman toimenpiteiden avulla kaupungin vetovoima ja kilpailukyky vahvistuvat. Kehitysohjelman tavoitteena on, että vuoteen 2040 mennessä Tampereen keskustassa 55 000 työpaikkaa ja asuu 55 000 asukasta.

Tampereen keskustaa kehitetään entistä viihtyisämmäksi asuinpaikaksi, mielenkiintoisemmaksi ja houkuttelevammaksi kaupunkiympäristöksi sekä kestävämmäksi ja vihreämmäksi osaksi Tamperetta. Toteutamme erilaisia asuinalueita ja liike- ja toimitiloja huippusijainneille. Pidämme huolen, että keskusta on saavutettava kaikilla kulkumuodoilla. Visionamme on luoda päämäärätietoisesti ainutlaatuista ja elämyksellistä, positiivisesti erottuvaa keskustaa. Haluamme, että Tampere on tulevaisuudessakin rohkean kaupunkikehityksen edelläkävijä.

Tampereen keskustan visio 2040

Vuonna 2040 Tampere erottuu edistyksellisen, elämyksellisen ja omaleimaisen keskustan ansiosta.

	Väestö (hlö)	Työpaikat (kpl)	Kaupallinen elinvoimaluku (EKK ry)
Tavoite 2040	55 000	55 000	> 4
Toteutunut uusien (väestö 2022, työpaikat 2021, evl 4/2023)	43 193	46 991	3,463
Muutostavoite väestö 2022-2040, työpaikat 2021-2040, evl 2023-2040	+11 807	+8 009	0,537
Muutostavoite keskimäärin / vuosi	+656	+422	0,032

Kuva 6. Viiden tähden keskusta -kehitysohjelman visio ja määrälliset tavoitteet

1.3 Perustelut kehitysohjelman ja ohjelmajohtamisen tarpeelle

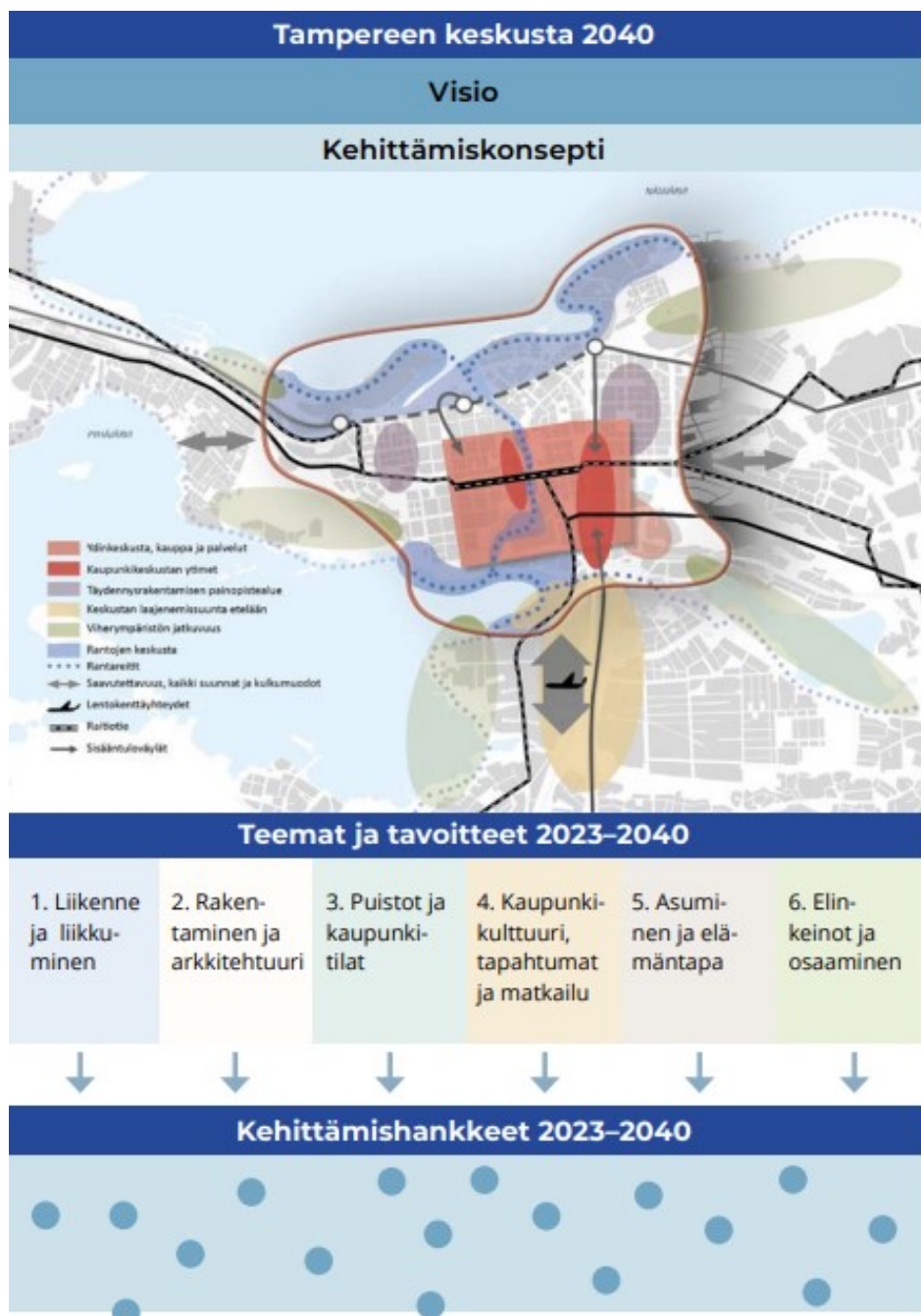
Tampereen kaupungin ohjelmajohtamisen ohje on otettu käyttöön 2015. Ohjelmilla toteutetaan kaupungin strategian tavoitteita. Keskustan kehittämisessä ohjelmajohtamisella tavoitellaan seuraavia hyötyjä:

- Ohjelmajohtaminen tarjoaa systemaattisen tavan johtaa tehokkaasti ja joustavasti laajaa, ainutkertaista keskustan kehittämisen kokonaisuutta.
- Ohjelman tavoite voi olla päämäärätasoinen, kehittyvä ja ns. ”liikkuva maali”, joka tarkentuu ohjelman aikana.
- Voimme varmistaa, että ohjelmakokonaisuus ja sen sisältämät hankkeet etenevät kaupungin toimialarajoista ja vastuista riippumatta tehokkaasti ja tavoitteiden mukaisesti
- Laaja kehittämiskokonaisuus voidaan jakaa pienempiin osiin, ja toisaalta samaa päämäärää toteuttavat projektit ja muut toimenpiteet johdetaan koordinoitusti.
- Kokonaisnäkemys hyötytavoitteiden tasolla varmistaa, että keskeisiä edellytyksiä tai toimenpiteitä hyötyjen saavuttamiseksi ei unohdeta.
- Voimme tunnistaa paremmin yhteydet, riippuvuudet ja päällekkäisyydet, vältetään osio-optimointia ja saadaan synergiaa ohjelman projektien ja toimenpiteiden välille.
- Kehityskokonaisuuden riskejä voidaan hallita systemaattisesti ja kokonaisuus huomioiden.
- Keskeiset sidosryhmät voidaan sitouttaa yhteisellä vuoropuhelulla, mikä madaltaa muutostarintaa, luo muutosvalmiutta, varmistaa sidosryhmien toiminnan samansuuntaisuuden ja tukee onnistumista.
- Luodaan uskottava, luotettava ja ennakoitava kehitysnäkymä kaupungin tulevaisuudesta elinkeinoelämälle ja sijoittajille. Aktiivinen viestintä keskustan uudistamisesta ja tulevaisuuden suunnitelmista tärkeimmille sidosryhmille ylläpitää Tampereen vetovoimaa, luo toimenpiteille jatkuvuutta ja lisää Tampereen kilpailukykyä.
- Tampereen keskusta on haastava alue kahden järven välissä. Se tarvitsee suunnitelmallisen kokonaisuuden, jossa erilaiset toimenpiteet ja kehityshankkeet nivoutuvat toinen toisiinsa.
- Suunnitelmallisella keskustan kehittämisellä vahvistetaan Tampereen brändiä. Rohkea ja oikea aikainen keskustan kehittäminen vahvistavat mielikuvaa päämäärätietoisesta, elävästä kaupungista.

1.4 Kehittämiskonsepti ja teemakokonaisuudet

Visiota toteuttava kehittämisskonsepti kuvataan kartalla (alla). Konseptikartta kuvaa Tampereen keskustan strategista tavoitetilaa vuonna 2040. Se kuvaa yksinkertaistetusti tavoiteltavaa kaupunkikeskustan kokonaisuutta. Sen toteutumista edistetään ensisijaisesti:

- Kehittämissohjelman kuudella teemalla sekä niihin liittyvillä tavoitteilla ja kärkihankekoko- naisuuksilla
- Kaupunkiympäristössä strategisella yleiskaavoituksella ja sen toteuttamisella suunnitte- lun ja rakentamisen keinoin
- Toimintaympäristössä kaupunkikehittämisen keinoin.

Kuva 7. Viiden tähden keskustan kehitysohjelman kehittämisskonsepti.

Kaupunkiympäristö

- 1 Liikenne ja liikkuminen
- 2 Rakentaminen ja arkkitehtuuri
- 3 Puistot ja kaupunkitilat

Toimintaympäristö

- 4 Kaupunkikulttuuri, tapahtumat ja matkailu
- 5 Asuminen ja elämäntapa
- 6 Elinkeinot ja osaaminen

Kuva 8. Kooste Viiden tähden keskustan kehitysohjelman teemakokonaisuuksista

Teemakokonaisuudet ja niiden sisältö on esitetty tarkemmin kehittämissohjelmassa. Alla on esimerkki teemakokonaisuuden esittämistavasta kehittämissohjelmassa, jossa jokainen teema on havainnollistettu kartalla, laadittu yhteenveto tärkeimmistä huomioon otettavista ja tavoiteltavista asioista sekä listattu kärkihankekokonaisuudet.

3.3. PUISTOT JA KAUPUNKITILAT

Tavoitteet 2040

- Lisätä urbaania kaupunkiluontoa ja sen monimuotoisuutta
- Sopeutua muuttuvaan ilmastoon
- Vaalia kansallismaisemaa, kaupunkimaisemaa ja kulttuuriympäristöjä
- Parantaa viheralueiden saavutettavuutta
- Lisätä julkisten kaupunkitilojen siisteyttä ja palveluja

Tavoiteltavat hyödyt 2040

- Kaupunkiluonnon biodiversiteetti ja muuntokyky paranevat
- Sään ääri-ilmiöt ennakoitu rakentamisessa ja kunnossapidossa
- Riittävästi yhteisiä paikkoja kasvaville asukas- ja käyttäjämäärille
- Rannat ovat tärkeä osa ihmisten virkistystä ja matkailun vetovoimaa
- Julkiset kaupunkitilat ovat siistejä, houkuttelevia ja viihtyisiä

Kärkihankekokonaisuudet 2023–2040

- Pyhäjärven, Tammerkosken ja Näsijärven rantojen kehittäminen
- Kansallinen kaupunkipuisto
- Torien ja aukoiden toiminnallinen ja ympäristöllinen kehittäminen
- Kannen alueen uudet julkiset kaupunkitilat ja puistot
- Ratinan savannon ja stadionin ympäristön kehittäminen
- Viinikanojan siirto ja kunnostus.

18 • Tampereen keskusta 2040 • Kehittämishjelma 2023-2040

Kuva 9. Esimerkinä kehittämishjelman teemakokonaisuuden “Puistot ja kaupunkitilat” yhteenvetosivut

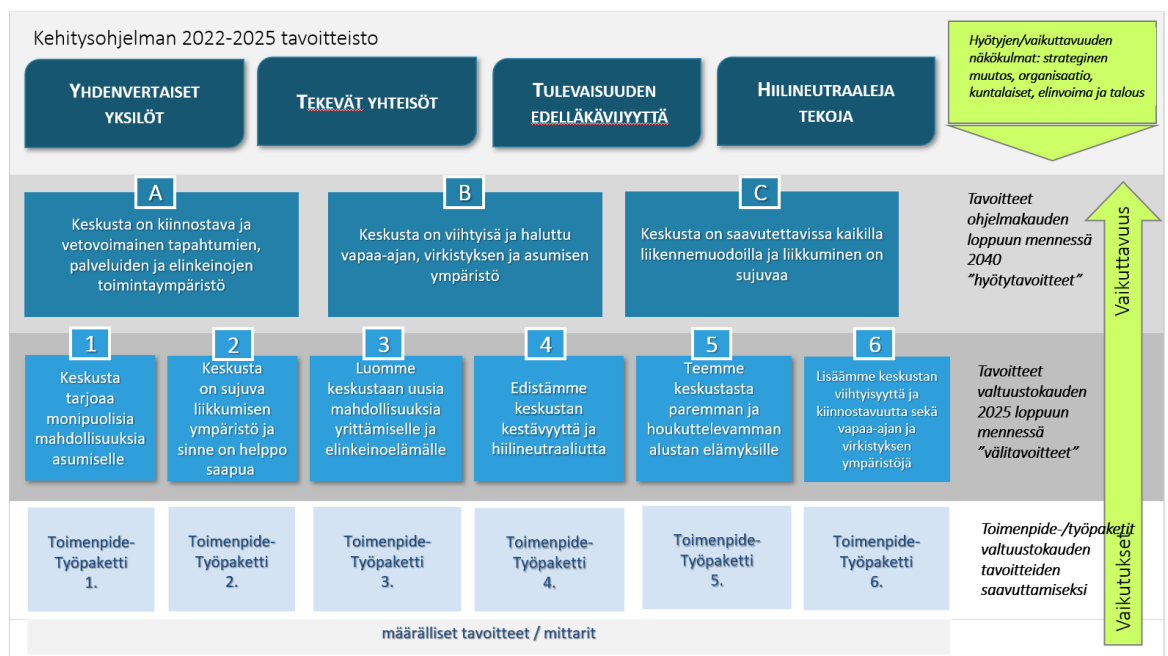
Sidosryhmä	Roolin kuvaus (ohjelman onnistumisen kannalta)	Toimenpiteet sidosryhmän huomioimiseksi tai osallistamiseksi	Vastuu
Päätöksentekijät	Sujuvan poliittisen päätöksenteon varmistaminen ohjelmaa ja ohjelman kehittämishankkeiden sujuvaa etenemistä sivuavissa asioissa	Säännöllinen raportointi kaupunginhallitukselle, esittelyt valtuustoryhmille pyydettyinä.	Ohjelman omistaja, ohjelmajohtaja
Palvelualueet	Ohjelman valmistelun, päätöksenteon ja toimeenpanon varmistaminen kaupungin organisaatiossa	Hankkeen ohjausryhmässä palvelualuejohto Aktiivinen yhteistyö linjaorganisaation tasolla	Ohjelman omistaja, ohjelmajohtaja, hankekehityspäälliköt
Kaupunkikonserni	Ohjelman sujuvan valmistelun, päätöksenteon ja toimeenpanon varmistaminen kaupungin organisaatiossa	Systemaattinen viestintä kaupunkikonsernin avaintoimijoille	Ohjelman omistaja, ohjelmajohtaja, markkinointi- ja viestintäsuunnittelija, hankekehityspäälliköt
Keskustan yrittäjät ja kiinteistönomistajat	Omistavat alueen kiinteistöjä ja/tai pyörittävät yritystoimintaa alueella. Osallistuvat yhteistyöhankkeisiin ja ottavat kantaa yksittäisiin projekteihin laaja-alaisesti.	3-kantayhteistyösopimus TT ry:n kanssa.	Ohjelmajohtaja, markkinointi- ja viestintäsuunnittelija
Muut kehitysohjelmat	Ohjelmien hyötytavoitteiden maksimointi ja synergian hyödyntäminen	Aktiivinen projektiyhteistyö ja molempipuolinen viestintä ajankohtaisista hankkeista	Ohjelmajohtaja, hankekehityspäälliköt
Elinkeinoelämä	Toimivat sidosryhmiensä edustajina ja ottavat kantaa yksittäisiin projekteihin laaja-alaisesti. Osallistuvat yhteistyöhankkeisiin ja tuovat oman alansa asiantuntemusta ja tietoa hankkeiden tueksi.	Systemaattinen viestintä elinkeinoelämän avaintoimijoille, osallistuminen elinkeinoelämän ja investointien kannalta olennaisiin messuihin ja tapahtumiin.	Ohjelmajohtaja, markkinointi- ja viestintäsuunnittelija, hankekehityspäälliköt
Keskustan asukkaat, asukasyhdistykset ja taloyhtiöt	Omistavat alueen kiinteistöjä sekä asuvat alueella ja käyttävät alueen palveluja. Osallistuvat ja ottavat kantaa yksittäisiin projekteihin laaja-alaisesti.	Systemaattinen ja laaja-alainen hankekohtainen sekä yleinen viestintä sekä vuorovaikutus, osallistuminen asumisen kannalta olennaisiin messuihin ja tapahtumiin.	Ohjelmajohtaja, markkinointi- ja viestintäsuunnittelija, hankekehityspäälliköt
Yhdistykset ja kolmas sektori	Osallistuvat ja ottavat kantaa yksittäisiin projekteihin laaja-alaisesti.	Systemaattinen ja laaja-alainen hankekohtainen sekä yleinen viestintä.	Ohjelmajohtaja, markkinointi- ja viestintäsuunnittelija, hankekehityspäälliköt
Tiedotusvälineet	Välittävät tietoa keskustan kehitymisestä ja siellä toteutetuista ratkaisuista kansallisesti ja kansainvälisesti. Lisäävät kaupungin tunnettua ja kasvattavat sen houkuttelevuutta.	Suunnitellaan mediatiedottaminen ja siihen liittyvät menettelyt	Ohjelman omistaja, ohjelmajohtaja, markkinointi- ja viestintäsuunnittelija, hankekehityspäälliköt

Taulukko 1. Kehitysohjelman sidosryhmämatriisi

3 OHJELMAN HYÖTYTAVOITTEET JA VAIKUTUKSET SEKÄ NIIHIN LIITTYVÄT MITTARIT

Ohjelmakauden kesto ja tavoitteet arvioidaan aina ohjelmasuunnitelman päivityksen yhteydessä. Tampereen vuoteen 2030 ulottuvan kaupunkistrategian visio on: Tampere – Tekemisen kaupunki. Viiden tähden keskustan kehitysohjelman ohjelmakauden tavoitteilla edistetään kaupungin strategian painopisteitä.

Kehitysohjelman hyötytavoitteet on päivitetty ohjelmakauden loppuun 2040. Hyötytavoitteiden lisäksi valtuustokausittain (vuoden 2025 loppu) määritellään tarkemmat välitavoitteet. Valtuustokauden kuutta ylätasoa tavoitetta edistetään vuosittain hyväksyttävillä konkreettisemmilla toimenpide- ja työpaketeilla. Välitavoitteita koskevat talousarviotavoitteet ja -toimenpiteet vuodelle 2024 määritellään talousarvioprosessin yhteydessä. Alla oleva kuva esittää kehitysohjelman tavoitteiston rakenteen.

Kuva 11. Kehitysohjelman toteuttamisen rakenne, hyötytavoitteet sekä valtuustokauden välitavoitteet. Hyötytavoitekaavio esitetty suurempana liitteessä 1.

Kehitysohjelman tavoitteet ja toteuttamisen strategia on päivitetty tulevan valtuustokauden alussa samanaikaisesti kaupungin strategian päivittämisen kanssa. Ohjelmasuunnitelman ja kehitysohjelman päivityksen yhteydessä kehitysohjelman päätavoitteet linjataan vuoden 2040 loppuun asti.

MÄÄRÄLLISET TAVOITTEET / MITTARIT					
1	2	3	4	5	6
Keskusta tarjoaa monipuolisia asuinalueita ja asuntotyyppejä	Keskusta on sujuva liikunnan ympäristö ja sinne on helppo saapua	Luomme keskustaan uusia mahdollisuuksia yrittämiselle ja elinkeinoelämälle	Edistämme keskustan kestävyttä ja hiilineutraaliutta	Teemme keskustasta paremman ja houkuttelevamman alustan elämyksille	Lisäämme keskustan viihtyisyyttä ja kiinnostavuutta sekä vapaa-ajan ja virkistyksen ympäristöjä
Viinikanlahden , Nalkalan ja Asemakeskuksen alueen suunnitelmat etenevät ja asemakaavat mahdollistavat asuntoja 5000 asukkaalle.	Keskustan alueella toteutetaan 3 kävelyolosuhteita parantavaa julkisen tilan työtä. Smart Parking –pilotin ensimmäinen vaihe on käynnissä ja siihen on saatu 5 taloyhtiötä mukaan.	Kannen alueen suunnitelmat etenevät ja asemakaavat mahdollistavat monipuolisia ja moderneja toimitiloja 1500 työpaikalle.	Kaikista keskeisistä hankkeista laaditaan kestävä kehityksen tilannekuva, jolla hankekohtaisesti tunnustetaan Hiilineutraali Tampere 2030 tiekartan tavoitteita tukevat toimenpiteet.	Joukkoliikenteen tapahtumalipun matkoja tehdään yli satatuhatta vuosittain. Tapahtuma-alueiden kestävä kehityksen hinnoittelu-periaate on otettu käyttöön.	Toteutetaan kaksi kosken rantareittejä parantavaa kohdetta. Esim. Takonraitti Keskustan julkisten tilojen pysyviin istutusten ja kasvillisuuden määrää on lisätty.

Kuva 12. Kehitysohjelman valtuustokauden tavoitteiden määrälliset tavoitteet/mittarit.

Kehitysohjelman valtuustokauden tavoitteita edistetään ja tarkennetaan kehitysohjelman toimenpide-/työpaketeilla, jotka hyväksytään ja joita seurataan kaupunginhallitukselle annettavissa tilannekatsauksissa. Vuosittaiset toiminnan painotukset hyväksytään talousarvion yhteydessä. Konkreettisten toimenpiteiden toteuttaminen vaatii kaikkien palvelualueiden ja kehitysohjelmien yhteistyötä ja sitoutumista tavoitteisiin. Tästä syystä tarkemmat toimenpidelistat näkyvät myös eri palvelualueiden palvelusuunnitelmissa sekä muiden kehitysohjelmien ohjelmasuunnitelmissa.

VALTUUSTOKAUDEN TAVOITTEET JA TYÖPAKETIT					
1	2	3	4	5	6
Keskusta tarjoaa monipuolisia asuinalueita ja asuntotyyppejä	Keskusta on sujuva liikunnan ympäristö ja sinne on helppo saapua	Luomme keskustaan uusia mahdollisuuksia yrittämiselle ja elinkeinoelämälle	Edistämme keskustan kestävyttä ja hiilineutraaliutta	Teemme keskustasta paremman ja houkuttelevamman alustan elämyksille	Lisäämme keskustan viihtyisyyttä ja kiinnostavuutta sekä vapaa-ajan ja virkistyksen ympäristöjä
1. Eri asukastarpeiden huomiointi keskustan hankkeissa	2.1. Tahera -hanke ja matkaterminaalin toteutus on käynnissä	3.1. Kannen alueen hankkeissa luodaan edellytyksiä moderneille toimitiloille	4.1. Keskustakortteleiden täydennysrakentaminen jatkuu	5.1. Särkänniemen alueen toteuttaminen on käynnissä	6.1. Turvallisuuden ja siisteyden parantaminen keskustassa
1.2. Kannen/ Asemakeskuksen, Tullin, Sorin alueen toteutus on käynnissä	2.2. Polkupyöräilyn ja sähköpotkulautilun olosuhteita parantavat hankkeet	3.2. Kauppahallin peruskorjaus ja konsepti on suunniteltu ja väliaikaistilat valmistelussa	4.2. Tutkitaan ja toteutetaan vastuullisen ja kestävä rakentamisen vaihtoehtoja hankkeiden yhteydessä	5.2. Keskustan majoituskapasiteetin kehittäminen	6.2. Aukioiden, torien ja puistojen viihtyisyyden, toiminnallisuuden ja määrän lisääminen
1.3. Viinikanlahden toteutus on käynnissä	2.3. Keskustan kävelyolosuhteiden parantaminen	3.3. Lakeland -matkailun edellysten ja fasiliteettien edistäminen	4.3. Kaupunkivihreän lisääminen keskustassa ja hankkeissa	5.3. Keskustan tapahtumafasiliteettien täydentäminen	6.3. Taiteen, valaistuksen ja väliaikaisten kokeilujen lisääminen keskustassa
1.4. Eteläpuiston, Nalkalan ja Sorin alueen kaavoitus on käynnissä	2.4. Vesiliikennereittien kehittäminen	3.4. Torialueiden kehittäminen ja julkisen tilan pilotit	4.4. Tapahtumien kestävyys ja vastuullisuus: tapahtumien joukkoliikennelippu ja muut toimenpiteet	5.4. Aukioiden, torien ja katualueiden tapahtumafasiliteettien kehittäminen	6.4. Eteläpuiston kehittäminen monipuoliseksi vapaa-ajan kohteeksi
1.5. Tammelan täydennysrakentaminen jatkuu ja Amurin ensimmäiset hankkeet ovat käynnissä	2.5. Asiointi- ja asukas-pysäköinti: keskitetyt pysäköintilaitokset, Smart Parking pilotti, pysäköintinormin päivitys	3.5. Kulttuurikehän konseptointi on valmis ja toteutus on käynnissä	4.5. Kiertotalouden edistäminen ja tutkiminen keskustahankkeiden yhteydessä	5.5. Ratinan alueen kehittämisen linjaukset on selvät ja ensimmäiset toimenpiteet tehty	6.5. Järveltä järeälle: Hämeenpuisto, maisemasilta, Takonraitti , Ratinan suvannon ympäristö

Kuva 13. Toimenpide-/työpaketit valtuustokauden tavoitteiden saavuttamiseksi.

KAPA	2	3	4	5	TAI 6 DE
1 Keskusta tarjoaa monipuolisia asuinalueita ja asutustyyppejä	Keskusta on sujuva liikkumisen ympäristö ja sinne on helppo saapua	Luomme keskusta uusien mahdollisuuksien yrittämiselle ja elinkeinoelämälle	Edistämme keskustan kestävyttä ja hiilineutraaliutta	Teemme keskustasta paremman ja houkuttelevamman alustan elämyksille	Lisäämme keskustan viihtyisyyttä ja kiinnostavuutta sekä vapaa-ajan ja virkistyksen ympäristöjä
1. Eri asukastarpeiden huomiointi keskustan hankkeissa	2.1. Tahera-hanke ja matkaterminalin toteutus on käynnissä	3.1. Kannen alueen hankkeissa luodaan edellytyksiä moderneille toimitiloille	4.1. Keskustakortteleiden täydennysrakentaminen jatkuu	5.1. Särkänniemen alueen toteuttaminen on käynnissä	6.1. Turvallisuuden ja siisteyden parantaminen keskustassa
1.2. Kannen/Asemakeskuksen, Tullin, Sorin alueen toteutus on käynnissä	2.2. Polkupyöräilyn ja sähköpotkulautilun olosuhteita parantavat hankkeet	3.2. Kauppahallin peruskorjaus ja konsepti on suunniteltu ja väliaikaistilat valmistelussa	4.2. Tutkitaan ja toteutetaan vastuullisen ja kestävästi rakentamisen vaihtoehtoja hankkeiden yhteydessä	5.2. Keskustan majoituskapasiteetin kehittäminen	6.2. Aukioiden, torien ja puistojen viihtyisyyden, toiminnallisuuden ja määrän lisääminen
1.3. Viinikanlahden toteutus on käynnissä	2.3. Keskustan kävelyolosuhteiden parantaminen	3.3. Lakeland-matkailun edellysten ja fasiliteettien edistäminen	4.3. Kaupunkivihreän lisääminen keskustassa ja hankkeissa	5.3. Keskustan tapahtumafasiliteettien täydentäminen	6.3. Taiteen, valaistuksen ja väliaikaisten kokeilujen lisääminen keskustassa
1.4. Eteläpuiston, Nalkalan ja Sorin alueen kaavoitus on käynnissä	2.4. Vesiliikennereittien kehittäminen	3.4. Torialueiden kehittäminen ja julkisen tilan pilotit	4.4. Tapahtumien kestävyys ja vastuullisuus: tapahtumien joukko-liikennelippu ja muut toimenpiteet	5.4. Aukioiden, torien ja katualueiden tapahtumafasiliteettien kehittäminen	6.4. Eteläpuiston kehittäminen monipuoliseksi vapaa-ajan kohteeksi
1.5. Tammelan täydennysrakentaminen jatkuu ja Amurin ensimmäiset hankkeet ovat käynnissä	2.5. Asiointi- ja asukas-pysäköinti: keskitetyt pysäköintilaitokset, Smart Parking pilotti, pysäköintinormin päivitys	3.5. Kulttuurikehän konseptointi on valmis ja toteutus on käynnissä	4.5. Kiertotalouden edistäminen ja tutkiminen keskustahankkeiden yhteydessä	5.5. Ratinan alueen kehittämisen linjaukset on selvät ja ensimmäiset toimenpiteet tehty	6.5. Järveltä järvelle: Hämeenpuisto, maisemasilta, Takonraitti, Ratinan suvannon ympäristö

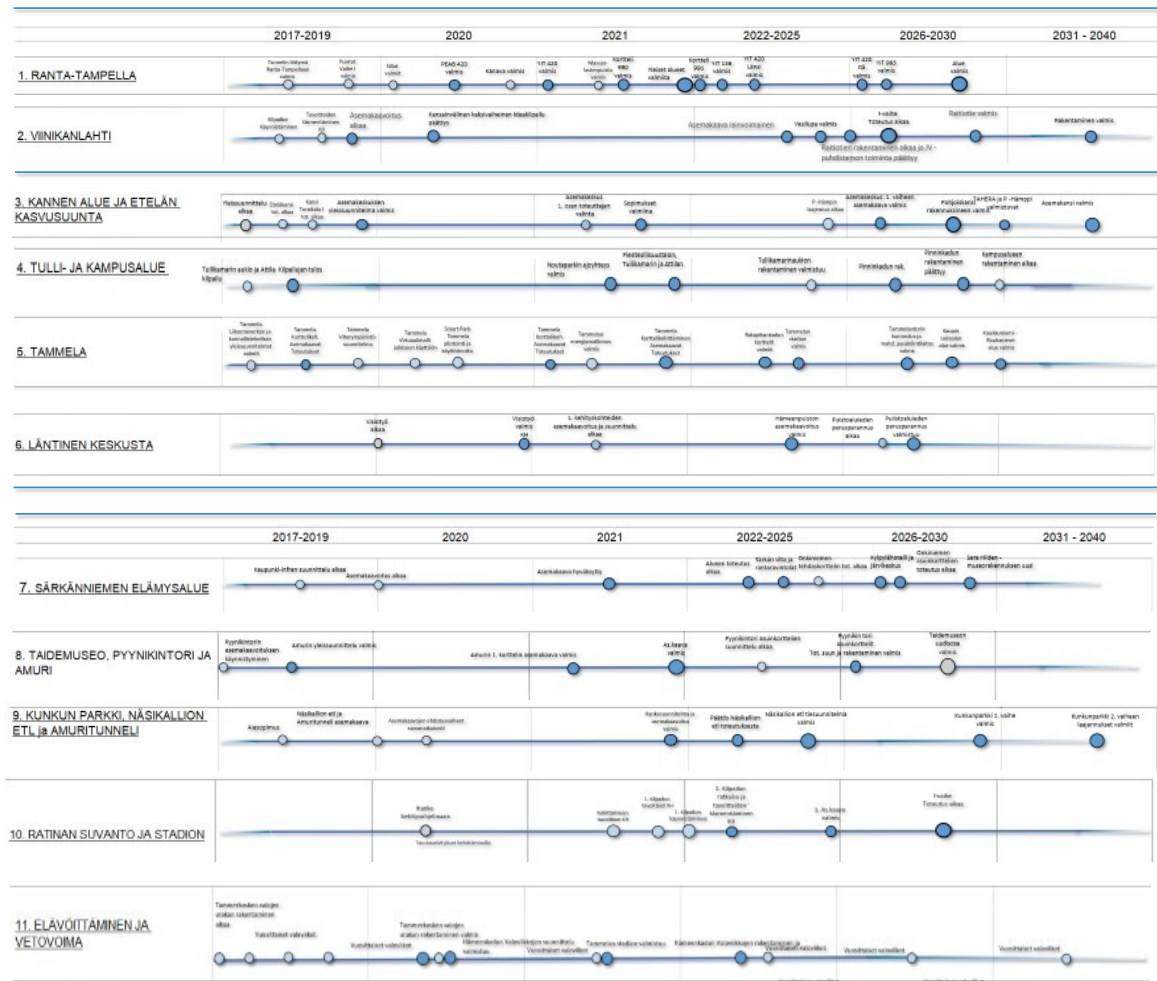
Kuva 14. Toimenpide-/työpakettien toteutumisen riippuvuussuhteet on käyty läpi eri palvelualueiden, kehitysohjelmien sekä tärkeimpien yhteistyöyksiköiden kanssa. Kuvan esimerkissä riippuvuussuhteet kaupunkiympäristön palvelualueen kanssa. Kaikki riippuvuussuhdetaulukot on esitetty liitteessä 1.

4 OHJELMAN ETENEMINEN JA TARVITTAVAT RESURSSIT

4.1 Ohjelman eteneminen

Alla on esitetty kehitysohjelman merkittävien hankekokonaisuuksien roadmap ohjelmakauden loppuun mennessä. Roadmap on ohjelman karkea aikataulu, jossa kuvataan ohjelman hankkeet ja niiden toimenpiteet vaiheittain. Roadmapia täydennetään ja päivitetään koko ajan ohjelman ajan.

VIIDEN TÄHDEN KESKUSTA ROADMAP

Kuva 15. Kehitysohjelman roadmap hankekokonaisuuksittain (Liite 2)

Keskustan kehittämistä edistävät toimenpiteet ja aikataulu on esitetty tarkemmalla tasolla Tampere 2040 -kehittämissuunnitelman liitteessä ”Kärkihankekokonaisuudet, kartta ja luettelot”. Alla on havainnollistus liitteestä. Hankkeiden etenemistä ja toteumaa seurataan vuosittain.

13	Siirri alue ja etelän laajuus	S	ST	ST	ST	ST	ST	ST	ST	ST	X	X	X	X	X	Siirri alue. Siirri alueen täydennysrakentamisen jatkamista. Uusi-päätösalueen korttelit.	Ratnan alue. Viinikahlan alue. Ratnan alue. Pihlajärvellä sijaitseva alue ja Viinikahlan- ja Pihlajärven alueiden mahdolliset lisäalueet.	Rattonen päätöstyksi Siirri-alue.
14	Ranta-alueiden kehittäminen	ST	ST	ST	ST	ST	ST	ST	ST	ST	X	X	X	X	X	Ratnan alue. Laakso. Viinikahlan. Mäntynen. Mäntynen. Särkänniemi. Viinikahlan.	Laakso ja Mäntynen. Ranta-alueiden alueet. Siirri-alue. Viinikahlan. Mäntynen. Mäntynen. Särkänniemi. Viinikahlan.	Vuontentori. Mokka-puisto. Ranta-Tampellan rantat. Ratnanrannan rantat Viinikahlan asemalaajauksena.
15	Kansallinen kaupunkipolitiikka	S	S	S	S	S	S	S	S	S	X	X	X	X	X	Ympäristö- ja arkkitehtuurin laatu. Keskuksen ja ympäristön alueiden rajat. Kulttuuriympäristö, maasto, viherympäristö.	Ympäristö- ja arkkitehtuurin laatu. Keskuksen ja ympäristön alueiden rajat. Kulttuuriympäristö, maasto, viherympäristö.	Yleis- ja asemakaavat, jossa asemalaajauksien kaupunkipolitiikan sisältö.
16	Torsten ja alueiden toiminnallinen ja fyysinen ympäristön kehittäminen	S	S	S	S	S	S	S	S	S	X	X	X	X	X	Tammela. Keskustori. Laakso. Pihlajärvi. Areena-alue. Tuuli-alue. Viinikahlan alue.	Tammela. Keskustori. Laakso. Pihlajärvi. Areena-alue. Tuuli-alue. Viinikahlan alue.	Vuontentori. Siirri-alueen järjestykseen, ratat. Morsian alue. Peltun alue.
17	Viinikahlan siirto ja kunnostus	ST	ST	ST	ST	ST	ST	ST	ST	ST	X	X	X	X	X	Saastuuden vesi- ja ilma-alueiden puhdistus. Vesi- ja ympäristökunnostus. Kivi- ja vesi.	Saastuuden vesi- ja ilma-alueiden puhdistus. Vesi- ja ympäristökunnostus. Kivi- ja vesi.	Viinikahlan alueen kunnostus. Viinikahlan asemalaajauksena.
18	Keskusta-alueen järvi- ja luontomiljöypolitiikan kehittäminen	S	S	S	S	S	S	S	S	S	X	X	X	X	X	Näsijärven ja Pihlajärven järvi- ja luontomiljöypolitiikan kehittäminen. Viinikahlan alueen, siirto- ja maastokunnostus ja uima-alue. Mäntynen. Näsijärven ja Santalahden alueen parantaminen. Taka- ja Pihlajärven. Mäntynen alueiden kunnostaminen Pihlajärvi ja Kauppi-Näsijärvi.	Näsijärven ja Pihlajärven järvi- ja luontomiljöypolitiikan kehittäminen. Viinikahlan alueen, siirto- ja maastokunnostus ja uima-alue. Mäntynen. Näsijärven ja Santalahden alueen parantaminen. Taka- ja Pihlajärven. Mäntynen alueiden kunnostaminen Pihlajärvi ja Kauppi-Näsijärvi.	Kansallinen kaupunkipolitiikka. Viinikahlan alueen järvi- ja luontomiljöypolitiikan kehittäminen. Viinikahlan alueen, siirto- ja maastokunnostus ja uima-alue. Mäntynen. Näsijärven ja Santalahden alueen parantaminen. Taka- ja Pihlajärven. Mäntynen alueiden kunnostaminen Pihlajärvi ja Kauppi-Näsijärvi.
19	Kulttuuriperintö ja muut uudet markkinointikampanjat	S	S	S	S	S	S	S	S	S	X	X	X	X	X	Kulttuuriperintön ja digitaalisen kulttuurin edistäminen. Viinikahlan alueen ja Areenan alueen kunnostaminen.	Kulttuuriperintön ja digitaalisen kulttuurin edistäminen. Viinikahlan alueen ja Areenan alueen kunnostaminen.	Kulttuuriperintön ja digitaalisen kulttuurin edistäminen. Viinikahlan alueen ja Areenan alueen kunnostaminen.
20	Työpaikan ja alueiden väliaikaiskäytön lisääminen	S	S	S	S	S	S	S	S	S	X	X	X	X	X	Säilyttämisen tapahtumapaikannan käyttöön. Lupaosaston helpottaminen.	Säilyttämisen tapahtumapaikannan käyttöön. Lupaosaston helpottaminen.	Viinikahlan alueen väliaikaiskäytön lisääminen. Viinikahlan alueen väliaikaiskäytön lisääminen.
21	Tuuli-alueen kehittäminen	S	S	S	S	S	S	S	S	S	X	X	X	X	X	Tuulimiljöön parantaminen. Tuulimiljöön, Pihlajärven ja Pihlajärven alueiden parantaminen / Pihlajärven alueen parantaminen.	Tuulimiljöön parantaminen. Tuulimiljöön, Pihlajärven ja Pihlajärven alueiden parantaminen / Pihlajärven alueen parantaminen.	Tuuli-alueen väliaikaiskäytön lisääminen. Tuuli-alueen väliaikaiskäytön lisääminen.
22	kaupungin omien tapahtumien ja tapahtumapaikannan kehittäminen, osittain kaupunkipolitiikan ja keskeiset.	ST	ST	ST	ST	ST	ST	ST	ST	ST	X	X	X	X	X	Tapahtumapaikannan kehittäminen. Kaupunkipolitiikan ja keskeiset.	Tapahtumapaikannan kehittäminen. Kaupunkipolitiikan ja keskeiset.	Tapahtumapaikannan kehittäminen. Kaupunkipolitiikan ja keskeiset.
23	Keskustan täydennysrakentamisen	ST	ST	ST	ST	ST	ST	ST	ST	ST	X	X	X	X	X	Asemanseudon ja Areenan täydennysrakentaminen. Viinikahlan. Yhtymien täydennysrakentaminen. Viisio- ja korttelit.	Asemanseudon ja Areenan täydennysrakentaminen. Viinikahlan. Yhtymien täydennysrakentaminen. Viisio- ja korttelit.	Asemanseudon ja Areenan täydennysrakentaminen. Viinikahlan. Yhtymien täydennysrakentaminen. Viisio- ja korttelit.
24	Ryökäspuhti	ST	ST	ST	ST	ST	ST	ST	ST	ST	X	X	X	X	X	Kaupunkimiljöön kehittäminen ja toiminnallisuuden ja toiminnallisuuden kehittäminen. Keskuksen suunnittelu ja yhdessä suunnittelu ja 3D-visualisointi pienimuotoisilla 2000 vuotispäivityksillä. Keskuksen suunnittelu pienimuotoisilla 2000 vuotispäivityksillä.	Kaupunkimiljöön kehittäminen ja toiminnallisuuden ja toiminnallisuuden kehittäminen. Keskuksen suunnittelu ja yhdessä suunnittelu ja 3D-visualisointi pienimuotoisilla 2000 vuotispäivityksillä. Keskuksen suunnittelu pienimuotoisilla 2000 vuotispäivityksillä.	Kaupunkimiljöön kehittäminen ja toiminnallisuuden ja toiminnallisuuden kehittäminen. Keskuksen suunnittelu ja yhdessä suunnittelu ja 3D-visualisointi pienimuotoisilla 2000 vuotispäivityksillä. Keskuksen suunnittelu pienimuotoisilla 2000 vuotispäivityksillä.
25	lasten ja nuorten keskuksia	ST	ST	ST	ST	ST	ST	ST	ST	ST	X	X	X	X	X	Lasten ja nuorten keskuksia varten määrittely ja suunnittelu. Keskuksien kehittäminen.	Lasten ja nuorten keskuksia varten määrittely ja suunnittelu. Keskuksien kehittäminen.	Lasten ja nuorten keskuksia varten määrittely ja suunnittelu. Keskuksien kehittäminen.
26	kuuntokannan tilannekuva ja uudet sisällykkeet	S	S	S	S	S	S	S	S	S	X	X	X	X	X	Asemanseudon tilannekuva ja uudet sisällykkeet.	Asemanseudon tilannekuva ja uudet sisällykkeet.	Asemanseudon tilannekuva ja uudet sisällykkeet.
27	keskustan elinvoimaisuus	S	S	S	S	S	S	S	S	S	X	X	X	X	X	Viinikahlan elinvoimaisuus ja hankinta.	Viinikahlan elinvoimaisuus ja hankinta.	Viinikahlan elinvoimaisuus ja hankinta.
28	Hopitokampus ja Särkänniemi-alue	S	S	S	S	S	S	S	S	S	X	X	X	X	X	Alueen hankintatietojen luovuttaminen.	Alueen hankintatietojen luovuttaminen.	Alueen hankintatietojen luovuttaminen.
29	kaupungin omien tapahtumien ja tapahtumapaikannan kehittäminen	S	S	S	S	S	S	S	S	S	X	X	X	X	X	Kaupungin omien tapahtumien ja tapahtumapaikannan kehittäminen.	Kaupungin omien tapahtumien ja tapahtumapaikannan kehittäminen.	Kaupungin omien tapahtumien ja tapahtumapaikannan kehittäminen.
30	Naarlan alueen ja Tiptoen ympäristön kehitys	S	S	S	S	S	S	S	S	S	X	X	X	X	X	Alueen hankintatietojen luovuttaminen.	Alueen hankintatietojen luovuttaminen.	Alueen hankintatietojen luovuttaminen.
31	toimintatietojen kehitys	S	S	S	S	S	S	S	S	S	X	X	X	X	X	toimintatietojen kehitys.	toimintatietojen kehitys.	toimintatietojen kehitys.

Kuva 17. Havainnollistus hankeluettelosta

Kehittämishajelman liitteenä olevaan hankekokonaisuuden kuvaukseen sisällytetään projektit ja toimenpiteet, jotka ovat edellytyksiä ohjelman tavoitteiden toteutumiseksi. Tämä on oleellista huomata Viiden tähden keskusta -kehitysohjelman osalta, sillä keskustassa tehdään paljon muita-kin projekteja ja toimenpiteitä kaupungin ja kaupungin sidosryhmien toimesta, jotka eivät sisälly ohjelmaan. Kehitysohjelmaan eivät kuulu muun muassa keskustan kaupunki-infran normaalit peruskorjaukset ja ylläpito tai palveluverkon kehittämistä koskevat toimenpiteet, joita tehtäisiin kehitysohjelmasta riippumatta.

Ohjelasuunnitelman roadmap ja kehittämissuunnitelman kärkihankekokonaisuuksien kuvaus ovat molemmat tasoltaan kehitysohjelman ylätasoa ja strategisen johtamisen työkaluja. Kehitysohjelman projektien operatiiviseen toimeenpanoon laaditaan aina tarkempi projektsuunnitelma jokaisesta projektista.

4.2 Resurssit

Ohjelman vastuut ja resursointi on tehty esitettyjen hankekokonaisuuksien mukaisesti. Jokaiselle hankekokonaisuudelle on nimetty hankekehityspäällikkö tai vastaava vaativaan kokonaisuuden vetämisen hallitseva henkilö.

Viiden tähden keskusta –kehitysohjelman toimeenpano edellyttää henkilöstö- ja talousresursseja. Strategisen hankekehityksen palveluryhmässä on suurin osa ohjelman täysipäiväisistä henkilöresursseista. Lisäksi ohjelmajohtamisen mallin mukaisesti eri palvelualueiden henkilöresurssit osallistuvat ohjelman hankkeisiin niiltä osin, kun niiden valmistelu ja toimeenpano kohdistuu kyseisille palvelualueille. Resursointia pyritään ennakoimaan ja priorisoimaan yhdessä palvelualueiden johdon kanssa. Henkilöresurssien rahoitus kehitysohjelman täysipäiväisen henkilöstön osalta on Elinvoiman ja kilpailukyyn palvelualueen strategisen hankekehityksen palveluryhmän budjetissa.

Käyttötalousmäärärahat, joilla hankitaan ensisijaisesti ohjelman hankkeita ja ohjelmakokonaisuutta tukevia markkinointi- ja viestintätoimenpiteitä ja selvityksiä sekä muita palveluhankintoja on kohdistettu niiden palvelualueiden ja palveluryhmien budjetteihin, joiden toimialaan ne liittyvät. Edellä mainitut erät ovat kuitenkin kehitysohjelmalle kohdistettuja sitovia määrärahoja, joiden käytön suunnittelusta ja päätöksistä vastaa kehitysohjelmien palveluryhmä.

Kehitysohjelman toteuttaminen hyväksytyllä tasolla edellyttää nykyisen organisaation työpanosta vastaavan vuosittaisen käyttötalousmäärärahan sekä vähintään vuositasolle vakiintuneen palveluiden hankintaan osoitetun määrärahan. Käyttötalous- ja investointimäärärahojen neljän vuoden keskipitkän aikavälin resurssitarve hyväksytään ja esitetään vuosittain talousarviossa ja kolmea seuraavaa vuotta koskevassa taloussuunnitelmassa (TA ja TS). Ohjelman sisältämien hankkeiden investointimäärärahat sekä taloussuunnittelukaudella ja pitkällä aikavälillä on puolestaan sisällytetty vuosittain tarkasteltavaan PALM –suunnitelmaan. PALM –suunnitelmaa päivitetään vuosittain ja sitä arvioidaan ohjausryhmässä vuosittain ja esitellään kaupunginhallitukselle vuosittain kehitysohjelman tilannekatsauksen yhteydessä.

Ohjelman edistämisen ja toimeenpanon edellyttämät käyttötalous- ja investointiresurssitarpeet on esitetty luvussa 5.

5 KUSTANNUKSET JA RAHOITUS

Kehitysohjelmat ovat talousarviossa erikseen valtuustoon nähden sitovia. Ne esitellään talousarvion ”Yleiset lähtökohdat -osassa” ja sisällytetään lautakuntien sekä konsernihallinnon talousarvioesityksiin.

Tampereen kaupunginvaltuusto päättää vuosittain talousarvion yhteydessä kehitysohjelman rahoituksesta, toiminnasta ja tavoitteista. Kehitysohjelmat ovat valtuustoon nähden ohjelmittain sitovia. Talouden osalta kehitysohjelma on kaupunginvaltuustoon nähden sitova lautakunnittain.

Viiden tähden keskusta -kehitysohjelman kaupunginvaltuuston nähden sitovaa määrärahaa on käyttötalouden osalta Elinvoima- ja osaamislautakunnan ja Yhdyskuntalautakunnan vuosisuunnitelmassa sekä investointien osalta Asunto- ja kiinteistölautakunnan ja Yhdyskuntalautakunnan vuosisuunnitelmassa.

Kehitysohjelmalla voi olla myös ulkoista rahoitusta saavia projekteja. Rahoitusta saavat projektit käsitellään muun ohessa normaalissa talousprosessissa ja ohjelmajohtamisen mallin mukaisesti.

VIIDEN TÄHDEN KESKUSTA -KEHITYSOHJELMAN HYVÄKSYTTY TALOUSARVIO

Käyttötalous, toimintakate (1 000 euroa)	Muutettu TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025	TS 2026
Elinvoima- ja osaamislautakunta	-4 608	-4 610	-4 610	-4 610	-4 610
Yhdyskuntalautakunta	-330	-330	-330	-330	-330
Kehitysohjelma yhteensä	-4 938	-4 940	-4 940	-4 940	-4 940

Nettoinvestoinnit (1 000 euroa)	Muutettu TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025	TS 2026
Asunto- ja kiinteistölautakunta	-4 250	-1 800	-4 600	-2 000	-4 765
Yhdyskuntalautakunta	-12 000	-4 640	-14 920	-27 620	-26 403
Kehitysohjelma yhteensä	-16 250	-6 440	-19 520	-29 620	-31 168

Alla olevassa kehysesityksen taulukossa vuoden 2023 luvut sisältävät uudelleenbudjetoinnin talousarviomuutoksen.

Huom. Luvut vahvistuvat päätöselinkäsittelyssä.

Viiden tähden keskusta						
Nettoinvestoinnit (1 000 euroa)	TA 2023	Muutettu TA 2023	Kehysesitys 2024	TS 2025	TS 2026	TS 2027
Asunto- ja kiinteistölautakunta	-1 800	-3 100	-1 600	-3 300	-4 000	-8 700
Yhdyskuntalautakunta	-4 640	-9 640	-3 500	-24 712	-26 992	-24 780
Kehitysohjelma yhteensä	-6 440	-12 740	-5 100	-28 012	-30 992	-33 480

Kehitysohjelman talous suunnitellaan Tampereen kaupungin talous- ja strategiaproessin mukaisesti ja -aikataulussa. Pitkän aikavälin taloussuunnittelu tehdään osana Tampereen kaupunkikonsernin maankäytön toteuttamisen ja investointien pitkän aikavälin suunnittelua (PALM).

VIIDEN TÄHDEN KESKUSTA -KEHITYSOHJELMAN INVESTOINTIEN PITKÄN AIKAVÄLIN SUUNNITELMA

Investoinnit kohdeselitys	TA 2023	TS 2024	TS 2025	TS 2026	Arv. 2027	Arv. 2028	Arv. 2029	Arv. 2030	Arv. 2031	Arv. 2032	Yhteensä
KEHITYSOHJELMAT	9 240	23 220	31 020	35 668	61 587	58 525	53 700	26 200	21 600	12 440	333 200
Viiden tähden keskusta	6 440	19 520	29 620	31 168	52 487	49 725	45 500	19 000	18 000	10 000	281 460
Särkänniemi, Mustalahti, Onkiniemi	270	2 860	4 530	3 670	3 000	1 675					16 005
Keskustan kehittämissuunnitelman toimenpiteet	1 700	1 700	2 050	2 050	2 000	2 000	2 000	3 200	8 200	8 200	33 100
Ratinalan suvanto	1 000			1 000	3 000	2 000	1 000				8 000
Viinikanlahti	1 500	1 500	5 800	6 000	9 000	9 200	10 000	5 000	5 000		53 000
Ranta-Tampella	400	300	300	300							1 300
Hakametsä Sport Campus	800	2 800	2 000	1 600	1 400						8 600
Asemakeskus: Itsenäisyydenkadun AKS ja Ratapihankadun silta	770	4 000	4 390	3 970	1 000						14 130
Asemakeskus: P-Hämpin laajennus, asemakeskuksen huoltotila				500	4 000	2 000					6 500
Asemakeskus: Erkkilän ratasilta			3 100								3 100
Asemakeskus I				3 210	10 287	6 500	2 500				24 210
Asemakeskus II							5 300	6 800	1 800	1 800	15 700
Veturitali		500									500
Kansi ja Areena: yleiset alueet (käyttöoikeusurakka)		1 000	1 000	1 565							3 565
Tammerkosken rannat, sillat ja rantaraitit		1 760	1 140	2 600	1 000						6 500
Tampereen valtatiealueen uusiminen			2 700	4 000							6 700
Tulli, tullikamarinaukio			2 500	1 500							4 000
Tampereen taidemuseo ympäristöineen				700	1 400	950	700				3 750
Tammelan torin alue					400	1 400					1 800
Näsikallion eritasoliittymä					10 000	20 000	20 000				50 000
Eteläpuisto					6 000	4 000	4 000	4 000	3 000		21 000

Vuosittainen projektikohtainen arvioitu kustannusjako esitetään lautakunnille vuosisuunnitelmissa, mutta sitovuustaso ei ole projektitasolla vaan lautakuntatasolla.

Kehitysohjelmien kuluva ja tuleva TA-vuoden määrärahojen tarve perustuu tarkempaan projektien suunnittelu talousarvioprosessin edetessä. Määrärahatarpeita suunnitellaan ja priorisoidaan ohjelman vakiintuneen käytännön mukaisesti jokaisesta hankekokonaisuudesta laadittavilla hanketalouskorteilla, joita valmistele ja joita ylläpitää hankekehityspäällikkö. Pidemmän aikavälin käyttötalous- ja investointitarpeet perustuvat aikataulutuksen mukaiseen hankkeiden oletettuun toteumaan ja niiden karkeisiin kustannusarvioihin. Ohjelman investointien pitkän aikavälin tarpeita arvioidaan ja priorisoidaan PALM –valmistelun osana.

6 OHJELMAN ORGANISAATIO JA VASTUUT

Kehitysohjelmat ovat kaupunginhallituksen asettamia ja toimivat sen ohjauksessa. Sille myös raportoidaan edistymisestä vuosittaisissa tilannekatsauksissa.

Kehitysohjelman salkkujohtoryhmä on elinvoiman ja kilpailukyky -palvelualueen johtoryhmä. Sen tehtävänä on tarkastella salkkua kokonaisuutena ja salkun vaikuttavuutta suhteessa asetettuihin tavoitteisiin.

Ohjelman johtamisesta vastaa Elinvoiman ja kilpailukykyyn palvelualueen Strateginen hankekehitys -palveluryhmä.

Muiden tehtävien kuten maankäytön ja yhdyskuntatekniikan suunnittelun, rakennuttamisen, taloushallinnon sekä viestinnän ja markkinoinnin osalta ohjelmalle kohdistetaan työpanoksia kaupungin eri palveluryhmistä ja tarvittaessa ulkopuolisilta toimijoilta ohjelmasuunnitelman tavoitteiden mukaisesti.

6.1 Ohjelman omistaja

Ohjelma kuuluu elinvoiman ja kilpailukykyyn palvelualueelle ja sen omistaa palvelualueen johtaja. Omistajan vastuut ja valtuudet on kuvattu ohjelmajohtamisen ohjeessa.

6.2 Ohjelman ohjausryhmä

Viiden tähden keskustan kehittämisohjelman ohjausryhmän puheenjohtaja on elinvoiman ja kilpailukykyyn palvelualueen johtaja. Varapuheenjohtaja on sivistyspalveluiden palvelualueen johtaja. Ohjausryhmä on strategisesta ohjauksesta vastaava virkamiesryhmä, johon tarvittaessa kutsutaan mukaan ulkopuolisia asiantuntijoita. Ohjausryhmässä ovat jäseninä ohjelman toteutuksen kannalta keskeiset kaupunkiorganisaation toimijat, ja kokoonpanoa voidaan muuttaa ohjelman aikana. Tavoitteena on, että ohjausryhmä kokoontuu puheenjohtajan kutsusta kolme kertaa vuodessa. Ohjausryhmän tehtävät on määritetty ohjelmajohtamisen ohjeessa.

Ohjausryhmän tehtävänä on (ohjelmajohtamisen ohjeen mukaisesti):

- asettaa ohjelman hyötytavoitteet kaupunginhallituksen suunnittelukokousta varten ja seurata säännöllisesti hyötyjen toteutumista valittujen mittareiden avulla
- hyväksyä (osaltaan) ohjelmaston suunnitelmat ja niitä koskevat muutokset
- viedä ohjelman budjettiehdotukset hyväksyttäväksi
- seurata ohjelmaston riskejä ja tehdä päätöksiä mahdollisesti tarvittavista toimenpiteistä
- ratkoa mahdolliset ristiriidat ohjelman eri projektien ja toimenpiteiden välillä ja tehdä tarvittavat priorisoinnit
- varmistaa, että ohjelmalla kokonaisuudessaan on onnistumisen edellytykset (mm. tarvittavat resurssit ja työkalut)
- päättää ohjelman sisällöstä (projektit ja toimenpiteet ja näitä koskevat keskeiset etenispäätökset ohjelman budjetin puitteissa)

Kehitysohjelman ohjausryhmän kokoonpano

Teppo Rantanen, puheenjohtaja
Lauri Savisaari, varapuheenjohtaja
Reija Linnamaa
Jukka Männikkö
Jukka Lindfors
Iina Ojala

Ohjausryhmän esittelijänä toimii Tero Tenhunen ja sihteerinä Mikko Siitonen

Ohjausryhmän lisäksi pormestari on 19.1.2023 päättänyt keskustelufoorumien muodostamisesta, jossa on mukana myös kaupunkiorganisaation ulkopuolisia asiantuntijoita. Pormestarin päätöksen mukaisesti ohjausryhmä on nimennyt keskustelufoorumien.

Keskustelufoorumien kokoonpano

Jussi Tanhuapää, pj	Kaupunkikehitys ja rakentaminen / Kauppakamari aluesuunnittelu- ja liikennevaliokunta
Sami Kerman	Elämys- ja tapahtumatoimiala / Tapahtumateollisuus ry
Kirsi Koski	Asumisen kehittäminen / Tampereen opiskelija-asuntosäätiö
Erika Hilden	Keskustan yrittäjien, kiinteistönomistajien ja kaupungin kolmikantayhteistyö / Tampere Tunnetuksi ry
Riikka Töytäri	Keskustan yrittäjien, kiinteistönomistajien ja kaupungin kolmikantayhteistyö / Tampere Tunnetuksi ry
Salla Jokela	Kaupunkisuunnittelu ja kestävä kaupunkikehitys / Tampereen yliopisto
Kalle Vaismaa	Kestävä liikkuminen / Tampereen yliopisto
Harri Nojonen	Keskustan turvallisuuden edistäminen / Sisä-Suomen poliisilaitos
Harri Airaksinen	Matkailu ja elinkeinot / Business Tampere Oy
Maire Kauhanen	Ikäihmiset / Tampereen vanhusneuvosto
Julia Malvikko	Korkeakouluopiskelijat / Tampereen ylioppilaskunta
Linda Vallenius	Korkeakouluopiskelijat / Tampereen ammattikorkeakoulun opiskelijakunta
Liisi Ahlberg	Lasten ja nuorten keskusta / Nuorisovaltuusto

Aleksi Peltosaari

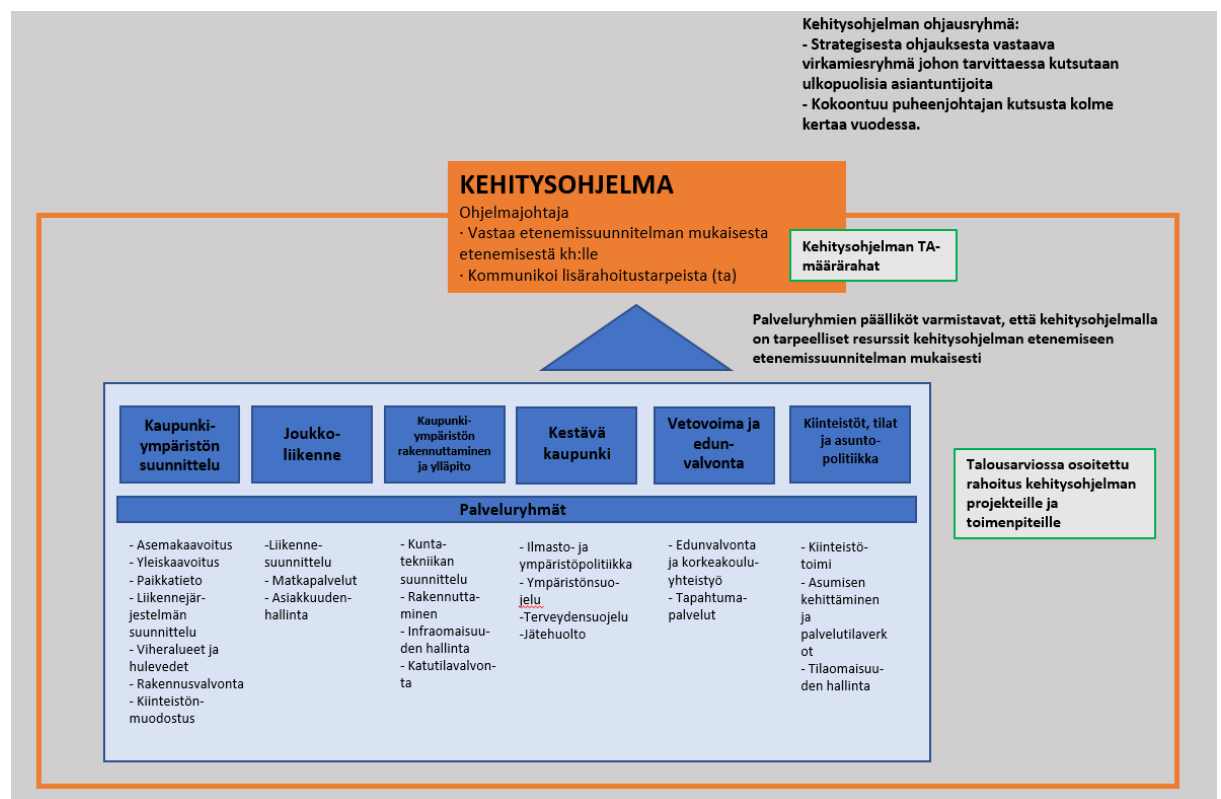
Lasten ja nuorten keskusta / Nuorisovaltuusto

Tero Tenhunen
Minna Seppänen
Mikko Siitonen
Markus Joonas
Tuomas HuhtalaTampereen kaupunki / Strateginen hankekehitys
Tampereen kaupunki / Strateginen hankekehitys
Tampereen kaupunki / Strateginen hankekehitys
Tampereen kaupunki / Strateginen hankekehitys
Tampereen kaupunki / Strateginen johtaminen

6.3 Ohjelmajohtaja

Ohjelmajohtajana toimii Elinvoiman ja kilpailukyvyyn palvelualueen strategisen hankekehityksen palveluryhmän hankejohtaja. Ohjelmajohtajan vastuut ja valtuudet on kuvattu ohjelmajohtamisen ohjeessa.

Ohjelmajohtaja vastaa operatiivisesta johtamisesta ja kehitysohjelman aikataulun mukaisesta etenemisestä kaupunginhallitukselle. Kehitysohjelman rajapinnat palveluryhmien toimintaan on kuvattu alla olevassa kaaviossa.

Kuva 18. Kehitysohjelman rajapinnat palveluryhmien toimintaan

6.4 Ohjelmatoimisto

Ohjelmajohtajan tukena toimii strategisen hankekehityksen palveluryhmän linjaorganisaation muodostama ohjelmatoimisto. Viiden tähden keskusta –kehitysohjelma on erittäin laaja kokonaisuus, jonka johtamisen tueksi ja toimeenpanon varmistamiseksi on oltava erilliset täysipäiväiset henkilöresurssit. Niitä ei ole mahdollista järjestää oman työn ohessa hajautetusti eri palvelualueilta.

Ohjelmatoimistossa työskentelee ohjelmajohtajan tukena henkilöitä, jotka edustavat oman osaamisalueensa asiantuntemusta ja kokemusta. Ohjelmatoimistossa on sekä kokopäiväisiä että osaaikaisia henkilöitä. Tunnistettuja osaamistarpeita ovat mm. hankekehitys, strateginen kaupunkisuunnittelu, hankekehitys, päätösvalmistelu, riskienhallinta, tiedonhallinta ja arkistonmuodostus, viestintä ja markkinointi, projektinhallinta sekä talous ja rahoitus.

Ohjelmatoimiston tehtävät ovat vastuutettu seuraavasti:

Tehtävä:	Vastuuhenkilö:	Varahenkilö(t):
Hankintaprosessi	Ranta	Haimi
Hyvän hallinnon menettelyt	Ranta	
Markkinointi ja viestintä	Kumpulainen	Kaasalainen
Taloussuunnittelu	Ranta	Saari
PALM –suunnittelu	Ranta	Saari
Hankeiden talous	Saari	Ranta
Talousraportointi	Saari	Ranta, Haimi
Päätösvalmistelujärjestelmä	Kaasalainen	Haimi, Saari
Riskienhallinta	Saari	Haimi
Henkilöstöasiat	Tenhunen	Ranta
Arkistonmuodostus	Kaasalainen	
Pienhankinnat, laitteet jne.	Kaasalainen	Haimi

Ohjelmatoimisto koordinoi kiinteää yhteistyötä kaupunkisuunnittelun palveluryhmän, kaupunkiympäristön palvelualueen muiden palveluryhmien sekä kiinteistöt, tilat ja asuntopolitiikka -palveluryhmän kanssa. Vastaavasti ohjelmatoimisto vastaa yhteyksistä muiden kehitysohjelmien suuntaan.

Strategisen hankekehityksen palveluryhmän (v. 2024) 18,75 henkilötyövuoden (HTV) resurssista on 15,4 HTV kohdistettu Viiden tähden keskusta -kehitysohjelmalle. Resurssista 6,2 HTV työskentelee yksinomaan hankekehitystehtävissä ja 8,2 HTV johto-, hallinto-, talous-, markkinointi- ja hankekehitystehtävissä, sekä 1 HTV projektitehtävissä.

6.5 Ohjelman projektien organisaatio

Projektien/hankkeiden organisaation hyväksyy ohjelmajohtaja. Jokaisella hankkeella on nimetty päävastuullinen hankekehityspäällikkö, joka toimii hankkeeseen liittyvien projektien omistajana (ohjelman budjetilla toteutettavat projektit). Hankkeisiin liittyviä projekteja voidaan johtaa myös linjaorganisaatiosta, jolloin myös niiden omistajuus on kyseisellä yksiköllä.

Yksittäisillä projekteilla on tarvittaessa oma erikseen nimetty ohjausryhmä, joka määrittää kyseisen työn alussa. Pienemmissä projekteissa vältetään liian laajaa ohjausryhmää ja yliorganisointumista. Esimerkiksi Asemakeskus on niin laaja hankekokonaisuus, että sille on nimetty oma erillinen ohjausryhmä, jossa on mukana myös sidosryhmien edustajat.

Ohjelman hankekehityspäälliköitä ovat Markus Joonas, Minna Seppänen, Mikko Siitonen, Mervi Huhtelin, Markku Ahonen ja Juha Kaivonen (hankekehitysjohtaja).

6.6 Ohjelman yhteistyökumppaneiden vastuut, roolit ja valtuudet

Yhteistyökumppaneiden roolit, vastuut ja valtuudet määrittää tapauskohtaisesti. Merkittäviä yhteistyökumppaneita ovat muutamat konserniyhtiöt, joilla on ohjelman tavoitteiden toteutumisen kannalta suuri merkitys. Niiden kanssa toimitaan kaupungin omistajaohjauksen periaatteiden mukaisesti.

7 MARKKINOINTI JA VIESTINTÄ

Markkinointi ja viestintä ovat keskeinen osa Viiden tähden keskusta -kehitysohjelman tavoitteiden tukemista ja saavuttamista. Tärkeimmät kohderyhmät ovat Tampereen asukkaat, sijoittajat ja yrittäjät. Oikea-aikaisella viestinnällä ja tiiviillä vuoropuhelulla edistetään tiedonkulkua Tampereen kaupungin ja kohderyhmien välillä, valmistellaan kohderyhmiä tulevaan muutokseen sekä ennakoidaan ja ehkäistään keskustan kehittämisen toimenpiteisiin kohdistuvia mahdollisia haasteita.

Tampereen keskustaan kohdistuvista uudistuksista, niiden vaikutuksista ja hyödyistä viestitään mahdollisimman ymmärrettävästi ja rentoa äänensävyä käyttäen. Vastaamme myös aina kysymykseen ”miksi”. Perustelemme keskustan kehittämiseen liittyvien toimenpiteiden tarpeellisuuden sekä kerromme, mitä Tampereen kaupungin laajempia strategisia tavoitteita ne edistävät ja toteuttavat.

Markkinoinnin keinoja käyttäen teemme keskustan kehittämisen laaja-alaista ja suunnitelmallista kokonaisuutta tunnetuksi. Nostamme esille keskustan kehittämiseen liittyviä tavoitteita, toimenpiteitä sekä tavoiteltavia ja aikaansaatuja lopputuloksia. Välitämme myös tietoa Tampereen tahtotilasta ja sitoutumisesta kaupungin kehittämiseen niin asuinpaikkakuntana, työympäristönä kuin sijoituskohteena. Lisäksi vahvistamme Tampereen brändiä ja imagoa tekemisen kaupunkina.

Kehitysohjelman markkinointia ja viestintää toteutetaan monikanavaisesti. Viestien jakamisessa ja eri kohderyhmien tavoittamisessa tehdään tiivistä yhteistyötä kaupungin tytäryhtiöiden ja yhteistyökumppaneiden kanssa.

8 RISKIT

8.1 Riskien hallinnan käytännöt ohjelmassa

Kaupunginhallitus ohjaa ja valvoo kehitysohjelmien ja niiden vastuulle kuuluvaa toimintaa. Kaupunginhallitus vastaa toimintayksikön hallinnon, talouden sekä sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan asianmukaisesta järjestämisestä. Toimintayksikön johtaja johtaa ja kehittää kaupunginhallituksen alaisena yksikön ja sen vastuulle kuuluvaa toimintaa ja vastaa hyvän johtamis- ja hallintotavan toteutumisesta sekä sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä. Johtamis- ja valvontavastuu kattaa myös omistukseen, sopimukseen ja rahoittamiseen perustuvan toiminnan.

Kehitysohjelmien riskienhallinnan tavoitteena on saada kohtuullinen varmuus organisaation tavoitteiden saavuttamisesta. Riskienhallinnan toimenpiteillä pyritään varmistamaan muun muassa se, että johdolla on käytettävissään tarpeellinen ja ajantasainen tieto merkittävistä riskeistä, suunnitelmat uhkien hallitsemiseksi ja mahdollisuuksien hyödyntämiseksi sekä riittävät menetelmät mahdollisten vahinkojen hoitamiseksi.

Hyvän hallinto- ja johtamistavan, sisäisen valvonnan sekä riskienhallinnan mukaiset vastuut ja menettelyt Kehityshankkeissa on määritelty ja hyväksytty eri toimijoiden osalta. Vastuita, kaupungin ohjeita ja menettelyitä on käsitelty toimielimen, esimiesten ja henkilöstön kanssa vuosittain palvelualueen ja -ryhmän koulutustilaisuuksissa ja yksikköpalavereissa (esim. virkavastuu, hankintamenettely, hyväksyttävä vieraanvaraisuus, esteellisyys) ja / tai palveluryhmän muissa tilaisuuksissa.

Riskienhallinnan hankekohtaiset riskiprofiilit päivitetään vuosittain nimettyjen vastuuhenkilöiden toimesta. Kehitysohjelmissa toimitaan ohjelmajohtamisen mallin mukaisesti. Ohjelman hyötytavoitteet, valtuustokauden tavoitteet sekä vuosittavoitteet on johdettu kaupunkistrategian mallin mukaisesti, ne ovat kaupunginhallituksen hyväksymiä ja niitä toimeenpannaan vuosittain talousarviotavoitteiden kautta.

8.2 Suurimmat riskit ja niiden toimenpidesuunnitelmat

Kehitysohjelmien keskeiset riskit voidaan jakaa strategiaan, toiminnallisiin ja talouden riskeihin.

STRATEGISET RISKIT

Asemakeskusta koskevien päätösten saaminen poliittisesta päätöksenteosta. Riskin toteutuminen jo tehtyjen päätösten vaikutuksesta on pienentynyt mutta edelleen mahdollinen. Mikäli päätöksenteko hidastuu ja muuttuu haasteelliseksi Kehitysohjelman strategiset tavoitteet jäävät toteutumatta, koska strateginen kärkihanke ei etene (tunnin juna, Tampereen saavutettavuus, keskeinen työpaikka-alue).

Toteutuessaan Asemakeskuksen alue lisää Tampereen kilpailukykyä työpaikkojen, yritysten ja uusien asukkaiden kannalta kasvukeskusten välisessä kilpailussa. Riskin hallitsemisen toimenpiteenä on viestiä hankkeen hyödyt ja vaikuttavuus eri osapuolten näkökulmasta.

Asemakeskushankkeeseen kuuluva Tampereen henkilöratapiha TAHERA -hanke on saanut investointien suunnitteluun EU -tukea. EU komission osoittaman mielenkiinnon ja tuen arvioidaan edistävän hankkeen etenemistä.

Viinikanlahden yleissuunnitelman ja asemakaavan toteuttamiseen olennaisena osana kuuluvat vesistötäytöt. Vesistötäyttö on tavoitteellisesti suunniteltu alkavan 2025 jolloin arvioidaan vesiluvan, yleissuunnitelman ja asemakaavan tämän mahdollistavan. Mikäli vesistötäytön vaatimia maamassoja ei ole saatavilla suunnitelman mukaisella aikataululla Viinikanlahden alueelle suunniteltu rakentaminen siirtyy tulevaisuuteen.

Vesistötäytön arvioidaan olevan noin 600 000m³. Vastaavaa määrää sopivia maa-aineksia ei tällä hetkellä ole varastoituna eikä tulevien työmaiden toteutumisesta, joilta maamassoja olisi saatavissa, ole toistaiseksi päätöksiä.

Riskin hallitsemiseksi on aloitettu kartoitus suunnitelluista ja olemassa olevista soveltuvista työmaista, joiden maamassoja voitaisiin hyödyntää Viinikanlahden vesistötäytössä.

TOIMINNAN RISKIT

Sitoutuminen **kehitysohjelmien toimeenpanoon** ei toteudu kaupunkitasoisesti vaan jää kehitysohjelmien itsensä asiaksi ja kaupunkitasoinen resursointi jää puutteelliseksi kiireen vuoksi. Uhkana on, että Kehitysohjelmilla ei saada sellaisia kaupunkistrategisia hyötyjä, joita niiden kautta halutaan toteuttaa. Riski on arvioitu kohtalaiseksi ja sen hallitsemiseksi on ryhdytty ohjaaviin toimenpiteisiin.

Ohjelmien avulla saavutetaan tavoitellut kaupunkistrategian tulokset, kun palvelualueiden organisaatio toimii niitä kohti yhteistyössä. Kaupunkitasoisesti keinoja sitouttaa ja kannustaa kehitysohjelmien käyttöön kaupungin kehittämisessä on tehty mm. kehittämällä yhteistyötä kaupunkiorganisaation toimintayksiköiden kanssa ja tekemällä kehitysohjelmien tavoitteita tunnetuksi toimintaympäristön muille toimijoille sekä päätöksentekijöille.

TALOUDEN RISKIT

Mahdollisen taloustilanteen ja investointikatkon tiukentumisen vuoksi joudutaan priorisoimaan merkittävästi eivätkä investoinnit kohdistu suunniteltuihin strategisiin kohteisiin, jolloin työpaikkojen määrä ei kasva suunnitellulla tavalla, ja kaupunkiorganisaation merkittävät yhteiskuntataloudelliset tulot jäävät saamatta.

Vallitsevassa taloudellisessa tilanteessa Ukrainan sodan jatkuessa riski on osin realisoitunut mm. investointi- ja rakennuskustannusten merkittävänä nousuna. Riskin hallitsemiseksi luodaan poliittiselle päätöksenteolle riittävät ja oikeat tiedot strategisesti merkittävistä investoinneista.

9 OHJELMAJOHTAMISEN KÄYTÄNNÖT

9.1 Raportointi ja ohjaus

Ohjelman omistaja raportoi säännöllisesti kaupunginhallitukselle ohjelman etenemisestä.

Projektien ohjaus ja raportointi tapahtuvat organisaation projektinjohtamisprosessin mukaan.

9.2 Laadunvarmistus

Laadunhallintasuunnitelma laaditaan ennen projektien käynnistämistä ja kuvataan projektisuunnitelmissa. Laadunhallinnan suunnitelmat ovat osa riskienhallintasuunnitelmaa. Toiminnassa noudatetaan alan standardeja ja normeja sekä organisaation käytäntöjä.

10 MUUTOKSEN JOHTAMINEN JA HYÖTYJEN VARMISTAMINEN

Ohjelman projektit ja toimenpiteet aiheuttavat myös merkittäviä muutoksia ihmisten töihin, työtapoihin, työmääriin ja prosesseihin. Tähän liittyvän muutoksen johtamisen merkitystä ohjelmasta tavoiteltavien hyötyjen saavuttamiseen ei tule aliarvioida. Hyötyjen tehokas viestintä ja niiden varmistaminen sekä näkyväksi saaminen ovat yksi muutoksen jalkauttamisen parhaista keinoista.

Muutosviestinnän suuntaamisessa on iso vastuu ohjelman johtoryhmällä yhdessä ja siihen kuuluvilla henkilöillä omilla tahoillaan.

Ohjelman päätavoitteisiin sitoutuminen ja niiden hyväksyminen Tampereen kaupungin henkilöstön ja asukkaiden ja sen tärkeimpien sidosryhmien kannalta ei ole riski. Mutta suurimman mahdollisen kokonaishyödyn aikaansaaminen saattaa aiheuttaa merkittäviäkin muutoksia tai jopa haittoja henkilöstölle, asukkaille ja läheisille sidosryhmille, joiden ensireaktio voi olla vastustava.

Ohjelmassa edistetään muutosta ja varmistetaan mahdollisimman suuren kokonaishyödyn saavuttaminen panostamalla viestintään henkilöstölle, asukkaille ja sidosryhmille (ks. kappale 7). Itse ohjelmasuunnitelman merkitys on tässä myös suuri ja sitä tulee käyttää viestinnän työkaluna. Merkittävät muutokset tapahtuvat ohjelman projektien seurauksena ja näissä tapauksissa pitää projektin suunnittelun erityisesti huomioida muutosviestintä ja muutosten jalkauttaminen.

11 OHJELMAN ULKOISET RIIPPUVUUDET JA YHTEYDET

Viiden tähden keskusta -kehitysohjelma kehittää kaupungin keskeisimpiä ja näkyvimpiä alueita. Alue on lukuisten toimijoiden intressikohteena ja myös valtakunnallisesti merkittävä. Kysymys on paitsi kaupungin sisäisestä kehityksestä, mutta ennen kaikkea suurista kehitysasioista kaupunkiorganisaation ulkopuolisessa toimintaympäristössä. Sisäisten muutosten vaikuttavuuden varmistaminen edellyttää niin kaupungin johdon sitoutumista kuin ohjelman saumatonta yhteistyötä kaikkien palvelualueiden kanssa. Talousalueen kehittämisen edistämisen edellytys on toimivat yhteydet yritysmaailmaan, opetus- ja tutkimuslaitoksiin ja muihin keskeisiin sidosryhmiin. Ohjelman menestyminen edellyttää myös toimivia kansallisia ja kansainvälisiä suhteita ja yhteyksiä.

Keskustan kehitysohjelma on kokonaisuus, jossa eri osa-alueet ja hankkeet ovat hyvin riippuvaisia toistensa toteutumisesta. Tämä on myös merkittävä syy, miksi keskustaa on tarkasteltava koko-

naisuutena. Kehitysohjelman hankkeissa on useita osapuolia, joiden päätöksenteko on kaupungista riippumatonta ja siihen voi vaikuttaa vain välillisesti. Myös osapuolien intressit ja toiminnan mahdollisen muutoksen ja kehittämisen aikataulut ovat usein hankkeissa erityyppisiä.

Ulkoiset riippuvuudet koskevat ensisijaisesti siis kaupungin sidosryhmiä ja muita toimijoita, jotka hankkeissa ovat eri rooleissa mukana. Ulkoiset riippuvuudet pyritään tunnistamaan ja huomioimaan mahdollisimman hyvin jo roadmapissa pidemmällä aikavälillä ja lyhyemmällä aikavälillä hankkeiden suunnittelussa ja valmistelussa. Keskeiset kehitysohjelman riippuvuudet, kuten hankkeiden ulkoinen rahoitus ja tarvittavat sopimukset, joilla on vaikutus kehitysohjelman kriittisiin toimenpiteisiin, pyritään varmistamaan hyvissä ajoin, jotta ne eivät muodostu ongelmiksi. Ulkoiset riippuvuudet muodostavat osan kehitysohjelman riskeistä, jotka toteutuessaan voivat vaikuttaa kehitysohjelman strategisten tavoitteiden toteutumisen kannalta elintärkeisiin ketjuihin. Ulkoisten riippuvuuksien hallinta onkin tärkeä osa kehitysohjelman riskien hallinnan sisältöä.

Kehitysohjelman tunnistettuja ulkoisia riippuvuuksia, joihin suunnittelussa keskitytään ja huomioidaan ovat muun muassa:

- Keskustan kiinteistömarkkinoihin ja keskustahakuisiin yrityksiin vaikuttavat markkinat ja niiden muutokset
- Yksityisten kiinteistönomistajien ja sijoittajien intressit, taloudelliset tavoitteet sekä hankkeiden elinkaaret
- Tärkeisiin hankkeisiin suoraan tai epäsuorasti liittyvä valtion rahoitus
- Valtion viranomaisten, kuten AVI:n ja ELY:n prosessit ja niihin liittyvät valitusprosessit ja normien muutokset
- Keskustan toimintojen, joten tapahtumien, kulttuuripalveluiden tarjonnan sekä muiden elämyspalveluiden kilpailutilanne ja tarjonta kansallisesti ja kansainvälisesti
- Poliittisten voimasuhteiden muutokset suhteessa kehitysohjelman aiemmin päätettyyn sisältöön ja tavoitteisiin

12 OHJELMASUUNNITELMAN LIITTEET

Liite	Dokumentin nimi
1	Ohjelman tavoitteet, hyödyt ja työpaketit sekä riippuvuussuhteet palvelualueittain
2	Ohjelman roadmap hankekokonaisuuksittain
3	Viiden tähden keskustan kehittämisohjelma 2040
4	Ohjelman riskienhallintasuunnitelma